

Toolbox indicatieproces wijkverpleegkundige:

Hulpmiddelen voor het indiceren en organiseren van zorg op één plaats

Wijkverpleegkundigen gaven in 2015 bij de evaluatie van het Normenkader aan dat zij behoefte hadden aan een toolbox met hulpmiddelen ter ondersteuning van de besluitvorming tijdens het indiceren en organiseren van zorg. Om in deze behoefte te voorzien startte V&VN, met steun van het ministerie van VWS, het project Toolbox Indicatieproces. Dit project nadert bijna zijn voltooiing met de wording van de *Toolbox indicatieproces wijkverpleegkundige*. Naar verwachting is de toolbox vanaf 1 februari 2018 gratis beschikbaar voor alle wijkverpleegkundigen via de site van V&VN. Ook wordt er aan een app gewerkt.

Tekst:
Conny
Bouwer

Sinds 2015 stelt de wijkverpleegkundige weer zelf een indicatie. Dit is geen momentopname, maar een onderdeel van het methodisch verpleegkundig handelen. De indicerende wijkverpleegkundige voldoet hierbij aan het Normenkader voor het indiceren en organiseren van de zorg (V&VN, 2014). Dit kader is in 2014 door de beroepsgroep ontwikkeld. Toen is ervoor gekozen om geen indicatierichtlijn op te stellen, maar om met elkaar vast te stellen aan welke zes normen de wijkverpleegkundigen moeten voldoen om de benodigde zorg te indiceren en te organiseren. Het is belangrijk om dit op een goede manier te doen. Dit biedt transparantie van de indicatie naar cliënten en zorgverzekeraars en leidt tot verdere professionalisering van het wijkverpleegkundig beroep.

Binnen het proces van verdere professionalisering van het wijkverpleegkundig beroep hebben wijkverpleegkundigen vanaf 2015 aangegeven dat zij behoefte hebben aan een toolbox met hulpmiddelen ter ondersteuning van de besluitvorming tijdens het indiceren en organiseren van zorg. Dit blijkt onder andere uit de uitkomsten van de evaluatie van het Normenkader en uit gesprekken met wijkverpleegkundigen. Om in deze behoefte te voorzien heeft V&VN, met steun van het ministerie van VWS het project Toolbox Indicatieproces opgezet.

Dit éénjarige project is één van de prioriteiten op de Meerjaren Kwaliteitsagenda Wijkverpleging van V&VN in samenwerking met het NWG en andere betrokken partijen. Deze agenda is in maart 2017 opgesteld om wijkverpleegkundigen maximaal te ondersteunen bij de uitoefening van hun beroep.

Doel van het project

Het doel van dit project is 1) om in kaart te brengen welke hulpmiddelen beschikbaar zijn ter ondersteuning van het indiceren en organiseren van zorg door wijkverpleegkundigen, 2) de bruikbaarheid en wetenschappelijke onderbouwing van deze hulpmiddelen te onderzoeken en 3) op basis van de bruikbaarheid en wetenschappelijke onderbouwing een toolbox samen te stellen. Onder een hulpmiddel wordt bijvoorbeeld een meetinstrument, app, of gedragsregel verstaan. Denk hierbij aan de Barthel Index, een risicosignaleringslijst, de TFI of het Ecogram.

Het hulpmiddel is geen doel op zich, maar dient als ondersteuning bij de onderbouwing van de indicatie. Het kan worden ingezet bij het verzamelen van gegevens, de eerste fase van het verpleegkundig proces, om te komen tot een verpleegkundige diagnose.

'Toolbox is ondersteunend en niet verplichtend'

Waarom een toolbox?

De toolbox bestaat uit beslissingsondersteunende hulpmiddelen voor het in kaart brengen en evalueren van de zorgvraag - en behoefte van de cliënt(systeem) als onderdeel van het verpleegkundig proces.

Het is belangrijk dat wijkverpleegkundigen op een transparante manier indiceren. Dat wil zeggen dat zij inzichtelijk maken welke zorg zij leveren, waarom zij deze zorg leveren en of de zorg ook de gewenste resultaten heeft

Stappen

opgeleverd. Dit betekent: helder beschrijven en onderbouwen hoe het proces van vraagverheldering en zorgtoewijzing verloopt. En ook hoe de zorg tussentijds wordt geëvalueerd en bijgesteld. De methode die verpleegkundigen daarbij hanteren is het klinisch redeneren, één van de belangrijkste pijlers van het verpleegkundig beroep.

Inhoud toolbox

De keuze voor de thema's en de hulpmiddelen in de toolbox is gemaakt op basis van bronnenonderzoek, gesprekken met experts en de uitkomsten van de klankbordgroep bijeenkomsten met circa 65 wijkverpleegkundigen vanuit verschillende zorgorganisaties en delen van Nederland. Deze inventarisatie heeft geleid tot vijftig thema's met daaronder 170 hulpmiddelen.

De 170 hulpmiddelen die uit de inventarisatie naar boven kwamen zijn vervolgens beoordeeld op:

- bruikbaar bij ondersteuning van het indiceren en organiseren van zorg
- beschikbaar in het Nederlands
- beschikbaar via internet
- wetenschappelijke onderbouwing
- bruikbaarheid in de praktijk.

Deze beoordeling heeft geleid tot een selectie van dertig thema's en zeventig hulpmiddelen. Deze dertig thema's zijn vervolgens geordend aan de hand van de 6 dimensies van het concept Positieve Gezondheid. Een ordening volgens dit concept kwam in de bijeenkomsten van de klankbordgroepen naar voren als passend bij de ontwikkeling van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag.

Machteld Huber definieert dat 'gezondheid niet meer wordt gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren'. Dit uitgangspunt sluit goed aan bij de uitgangspunten van het indiceren en organiseren van zorg door de wijkverpleegkundige dat is gericht op het versterken van de eigen regie en zelfredzaamheid van cliënten en het cliëntensysteem.

Wanneer beschikbaar?

De toolbox wordt uiteindelijk geplaatst op de website van V&VN. Vanaf 1 december test een panel van wijkverpleegkundigen echter de toolbox nog op onder meer praktische toepasbaarheid, gebruiksvriendelijkheid en volledigheid. Met de uitkomsten vanuit deze testfase wordt de toolbox aangepast. Naar verwachting komt deze vanaf 1 februari 2018 beschikbaar voor alle wijkverpleegkundigen. Daarnaast is het de bedoeling dat de toolbox ook via een app in de eerste helft van 2018 toegankelijk wordt gemaakt.

'Een hulpmiddel uit de toolbox kan een onderbuikgevoel bevestigen of ontkrachten'

Borging toolbox

Intervisie en intercollegiale toetsing zijn krachtige leervormen waarmee wijkverpleegkundigen hun deskundigheid kunnen vergroten, ook op het gebied van het indiceren en organiseren van zorg. De leden van een werkgroep bestaand uit onder andere wijkverpleegkundigen vanuit de vakgroep Wijkverpleging en vanuit het project Ambassadeurs voor de wijkverpleegkundige schreven een plan van aanpak met als titel Intervisie en Intercollegiale toetsing. Hierin is aandacht voor bijvoorbeeld een scholing rondom intervisie en intercollegiale toetsing om wijkverpleegkundigen binnen organisaties te ondersteunen bij het opzetten van beide leervormen. Ook wordt in kaart gebracht of intervisie en intercollegiale toetsing kan worden opgenomen in het Kwaliteitsregister V&V.

Bij vragen en/of meer informatie over het project Toolbox Indicatieproces neem dan gerust contact op met Conny Bouwer, projectleider, cbouwer@projekctcy.nl; mobiel 06 28 77 12 17.

Conny Bouwer is extern projectleider bij V&VN voor het project Toolbox Indicatieproces wijkverpleegkundige en verpleegkundige (niet praktiserend)